

Mottagare: Kulturdepartementet

Kulturrådets yttrande över betänkandet **Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34)** av 2023 års parlamentariska public service-kommitté
(Ku2024/00602)

2024-09-10
KUR 2024/5912
Kulturrådet
Box 27215, 102 53 Stockholm
kulturradet@kulturradet.se

1. Sammanfattning

Kulturrådet yttrar sig i detta remissvar om förslag gällande fyra frågor:

1. Public services roll i samhället (kapitel 3 och 4).
2. Innehållsuppdraget (kapitel 8).
3. Public service-företagens ansvar för den svenska produktionsmarknaden (kapitel 10).
4. Medelstilldelningen (kapitel 19).

Kulturrådet ser positivt på att kommittén tydligt framhåller public services demokratiska funktion och dess viktiga roll i det civila försvaret. Kulturrådet instämmer vidare i kommitténs förslag till innehållsuppdrag. Kulturrådet instämmer även i kommitténs förslag att fortsatt ställa upp villkoret om att public service-företagen ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. Kulturrådets bedömning är dock att den föreslagna medelstilldelningen kan minska public service-företagens möjligheter att stödja svensk kulturproduktion vilket skulle få negativa konsekvenser för de nationella kulturpolitiska målen.

2. Kulturrådets synpunkter på förslagen i betänkandet

Public service i en ny orolig tid (3.3) och public services roll i samhället (4.1.1)

Mot bakgrund av utvecklingen det senaste decenniet att länder i flera regioner, även inom Europa, har utvecklats i auktoritär inriktning¹ vill Kulturrådet

¹ Se till exempel *Allvarstid*. Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023. Ds 2023:19, s. 29–30.

understryka vikten av att kommittén så tydligt framhåller att public services roll i det demokratiska systemet – som tillhandahållare av opartisk och saklig nyhetsrapportering – är centralt.² Det är också viktigt att kommittén klargör public service-företagens unika roll och särskilda ansvar i händelse av kris och höjd beredskap.³ Kulturrådet har i uppdrag att i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen värna konstnärlig frihet⁴, och i det arbetet ser vi att hoten mot den konstnärliga friheten – som är ett av fundamenten i ett demokratiskt samhälle – har ökat de senaste åren både inom och utanför Sverige. Ett opartiskt och sakligt public service bidrar till ett samhällsklimat som också främjar konstnärlig frihet och de bidrar gemensamt till demokratin.

Ett brett formulerat innehållsuppdrag (8.4.2)

Kulturrådet instämmer i kommitténs bedömning att innehållsuppdraget under nästa tillståndspanoeriod bör vara brett formulerat. Kulturrådet noterar med tillfredställelse att tillhandahållandet av kultur och bildning samt program på de nationella minoritetsspråken och på teckenspråk finns med bland det som kommittén pekar ut som centralt i uppdraget. Public service-företagen har idag ett mycket starkt formulerat kulturuppdrag. Exempelvis ska SVT svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening och göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige.⁵ SVT:s roll för att tillgängliggöra kultur i och från hela landet och att nå ut brett till många människor bidrar också till den nationella kulturpolitikens delaktighetsmål som är vägledande för Kulturrådet. Kulturrådet instämmer därmed i kommitténs bedömning att detta kulturuppdrag bör vara intakt.

Kulturrådet instämmer också i kommitténs bedömning, att betydelsen av public services ansvar för ett utbud av hög kvalitet på det svenska språket som speglar svenska förhållanden kommer att öka framöver, och därmed också i bedömningen att public service-företagen fortsatt ska erbjuda ett varierat utbud på det svenska språket och ha ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället.

Public service-företagens ansvar för den svenska produktionsmarknaden överväganden och förslag (10.3.3)

Kulturrådet delar bedömningen i avsnitt 10.3.3 att public service-företagen utifrån sitt uppdrag och med sina långsiktiga och stabila finansieringsförutsättningar är viktiga aktörer på den svenska produktionsmarknaden och att deras inköp och beställningar är av avgörande betydelse för ett stort antal produktionsbolag i Sverige. Kulturrådet delar vidare bedömningen att företagets betydelse för

² SOU 2024:34, kap. 3.

³ Ibid. kap. 4.

⁴ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statens kulturråd.

⁵ Kulturdepartementet. *Tillstånd för Sveriges Television AB att sända tv och sökbar text-tv*. Ku2019/02007/MD.

produktionsmarknaden kommer att bli allt större under nästa tillståndsperiod. Kulturrådet instämmer således i kommitténs förslag att det fortsatt ska ställas krav på public service-företagen att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet, med krav på tydlighet och framförhållning i dialogen med externa produktionsbolag. Det är en viktig del av public service-företagens kulturuppdrag eftersom företagen, genom att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad, indirekt stärker det stora antalet kreatörer och kulturarbetare som bidrar till produktionerna. Det bidrar således till att uppfylla de kulturpolitiska målen om att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Medelstillelning överväganden och förslag (19.6)

Kulturrådet ser en risk att public service-företagen genom den föreslagna medelstillelningen inte får de långsiktiga, tydliga och stabila förutsättningar att utföra de uppdrag som föreslås. Kulturrådet bedömer att det kan bli svårare för public service-företagen att bibehålla nivån i sin programverksamhet givet den föreslagna finansieringen. Mer specifikt ser Kulturrådet en risk att förslaget om medelstillelning försämrar möjligheterna för public service-företagen att stödja svensk kulturproduktion vilket skulle påverka de kulturpolitiska målen negativt.

Som beskrivs på ett förtjänstfullt sätt i betänkandet, har public service en helt central roll i ett demokratiskt samhälle och i händelse av höjd beredskap. Kulturrådet instämmer i kommitténs bedömning att de beredskapsuppdrag som företagen har kräver stora resurser givet rådande säkerhetspolitiska läge. Även de teknikneutrala krav på hög säkerhet och tillgänglighet som föreslås bedöms av kommittén vara resurskrävande. Kulturrådet ser en risk att dessa uppdrag och krav fordrar stora resurser inte bara under tillståndsperiodens två första år utan under hela perioden.

Public service-företagen har redan under innevarande period genomfört en rad effektiviseringar för att möta ökade kostnader och krav på rationaliseringar. Det sistnämnda gör att Kulturrådets bedömning är att det är svårt att förlita sig på att ytterligare effektiviseringar, som kommittén skriver kommer att bli nödvändiga, ska kunna ske utan betydande påverkan på kvaliteten i företagens verksamheter. Med utgångspunkt i Kulturrådets kulturpolitiska uppdrag ser vi en risk för att resurserna för produktion av kultur minskar till följd av den här typen av krav på prioriteringar.

3. Beslut

Statens kulturråd (Kulturrådet) är en central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet. Myndighetens arbete tar sin utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen och verkar för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag samt andra främjande åtgärder. Grunden för vårt uppdrag är att alla ska kunna ta del av konst och kultur av hög kvalitet.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Kajsa Ravin. Ärendet har föredragits av stabschef Klara Tomson. I handläggningen av ärendet har även verksamhetsstrateg Agnes Ers deltagit.

Kajsa Ravin

Generaldirektör

Klara Tomson

Föredragande